

TER BESLUITVORMING

Aan: Directeur MenC

Van
[Redacted]

Datum
08 december 2022

Referentie
[Redacted]

Bijlagen

nota

Reactie algemene rijksarchivaris op Nota van Wijzigingen
en Nota n.a.v. het verslag Wetsvoorstel Archiefwet 2021

Aanleiding

Met deze nota geef ik u mijn reactie op en aanbevelingen voor de voorgestelde nota van wijziging bij het wetsvoorstel Archiefwet 2021 en nota naar aanleiding van het verslag.

Toelichting

Ik onderschrijf de voorgenomen medeondertekening van dit wetsvoorstel door de minister van BZK. Een duurzaam toegankelijk rijksoverheidsarchief begint bij het aan de voorkant adequaat inrichten van de informatiehuishouding, conform het principe 'archiving by design'. Gelet op de coördinerende rol van het ministerie van BZK voor de informatiehuishouding, biedt het dragen van medeverantwoordelijkheid door MBZK een kans om dit principe verder door te voeren binnen de rijksoverheid. Wel acht ik het afbakenen van taken en verantwoordelijkheden tussen de beide departementen cruciaal.

De opgaven ten aanzien van de informatievoorziening en archivering waarvoor we gezamenlijk staan zijn groot. Dit geldt voor zowel de centrale overheid als voor de decentrale overheden. De vraag die mij in dit verband vaak wordt gesteld is of de beoogde technische update van de Archiefwet 1995 afdoende is om aan deze uitdagingen het hoofd te bieden. De complexiteit tussen overheidshandelen, het documenteren, opslaan, vernietigen, bewaren en overdragen van de neerslag hiervan, alsmede de publicatie en openbaarheidskwesties vragen om een overkoepelende visie. Ik beveel u dan ook aan om naast dit wetsvoorstel een traject te starten waarbij breder en langer wordt nagedacht over die opgaven wat moet leiden tot een nieuwe visie op de informatiehuishouding van de overheid. Ik raad u aan om dit in gezamenlijkheid met MBZK op te pakken.

Ik ervaar als algemene rijksarchivaris dat de functie onvoldoende doorzettingsmacht heeft, waarover ik eerder met u heb gesproken. Ik mis voorstellen in de onderhavige documenten om de rol en positie van de (algemene) rijksarchivaris te verstevigen. De mogelijkheid om de producten en adviezen van het Nationaal Archief en de algemene rijksarchivaris een meer kaderstellend karakter te geven kan vele langlopende discussies beslechten en bijvoorbeeld de eenheid van het selectiebeleid over alle overheidslagen heen verbeteren.

De (gedetailleerde) opmerkingen bij de nota van wijziging zijn reeds aan de medewerkers van uw projectteam gestuurd. Aanvullend daarop mijn reactie op de nota.

Datum
8 december 2022

Ik adviseer u ten aanzien van onderdeel C (c nieuw) voor om de toevoeging 'onderzocht, geëvalueerd' te wijzigen in een audit. De zwaarte van een audit doet naar mijn opvatting recht aan hetgeen dit artikel beoogd en is minder vrijblijvend dan onderzoeken en evalueren. Daarnaast biedt een auditrapport een duidelijk aangrijpingspunt voor controle en toezicht.

Ik adviseer u ten aanzien van onderdeel D voor deze wijziging niet op te nemen. De term 'gering belang' is aan discussie onderhevig en onduidelijk is wie bepaalt wat 'gering' is. Het appelleert te sterk aan recente discussies rondom chatberichten en de problemen die departementen ondervinden bij het voldoen aan de Wet open overheid. Bovendien wordt geen duidelijk inzicht meer gegeven in wat er wanneer vernietigd wordt, wat in gaat tegen de transparantie van de informatiehuishouding. Mocht u besluiten het artikel te handhaven, dan adviseer ik u met klem om in elk geval het begrip gering belang te verwijderen. Bovendien adviseer ik u om niet in de afzonderlijke wetsartikelen op te nemen wat wel en niet mogelijk is middels een selectiebesluit, maar om dit op te nemen in de artikelsgewijze toelichting.

Ik adviseer u ten aanzien van onderdeel G om de oorspronkelijke formulering te handhaven, dus: 'adequate voorzieningen heeft getroffen'. Naar mijn mening ontbreekt de incentive voor een overheidsorgaan om wanneer een machtiging reeds is verleend (alsnog) nog de vereiste maatregelen te treffen. Dat levert een risico op.

Graag verneem ik uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Afelonne J.M. Doek
algemene rijksarchivaris